

30 Αυγούστου 1988

(Α. ΛΟΙΖΟΥ, Π., ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΣΑΒΒΙΔΗΣ, ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ,
ΓΙΚΗΣ, ΚΟΥΡΡΗΣ, ΔΙΚΑΣΤΕΣ).

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,

ΚΑΙ

1. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΑΓΑΠΙΟΥ ΠΑΝΑΓΗ, ΑΛΛΩΣ ΚΑΥΚΑΡΗ,
2. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΙΧΑΗΛ, ΑΛΛΩΣ ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ,
3. ΑΝΔΡΕΑ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΙΧΑΗΛ, ΑΛΛΩΣ ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ,

Κατηγορουμένων.

(Επιφυλαχθέν Νομικό Σημείο Αρ. 260).

Δικαστήρια — Κακούργιοδικείο — Σύνθεση — Ο Περί Δικαστηρίων Νόμος, 1960 (Ν.14/60) (όπως τροποποιήθηκε από το Νόμο 58/72) Άρθρο 5 — Δεν επιτρέπεται συμμετοχή περισσότερων του ενός Προέδρου Επαρχιακού Δικαστηρίου.

*Ερμηνεία νόμων — Κείμενο αφ' εαυτού ακριβές και σαφές — 5
Πρόθεση νομοθέτου εξάγεται από τη φυσική και συνηθισμένη έννοια των λέξεων — Δεν συντρέχει λόγος καταφυγής σ' οποιονδήποτε άλλο ερμηνευτικό κανόνα.*

Το νομικό ζήτημα, που υποβλήθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 148(1) του Περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου, Κεφ. 155, για γνωμοδότηση από το Ανώτατο Δικαστήριο είναι κατά πόσο, εν όψει των διατάξεων του Άρθρου 5 του Περί Δικαστηρίων Νόμου 14/60, όπως τροποποιήθηκε από το Άρθρο 4 του Νόμου 58/72, η σύνθεση ενός Κακούργιοδικείου μπορεί να περιλαμβάνει δύο Προέδρους Επαρχιακών Δικαστηρίων. 10 15

Το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάνθηκε: (1) Όταν το λεκτικό του Νόμου είναι αφ' εαυτού ακριβές και σαφές, τότε στις λέξεις που χρησιμοποιήθηκαν από το Νομοθέτη αποδίδεται η φυσική και συνηθισμένη έννοιά τους και η πρόθεση του Νομοθέτη σε τέτοια περίπτωση, εξάγεται από αυτές, χωρίς να συντρέχει κανένας λόγος αναφοράς σε οποιαδήποτε άλλο ερμηνευτικό κανόνα. 20

(2) Η διατύπωση του Άρθρου 5 του Ν. 14/60, όπως τροπο-

Note: An English translation of this judgment appears pp. 130-134 post.

ποιήθηκε, είναι σαφής, ακριβής και επιτακτική, και δεν δημιουργεί οποιανδήποτε αμφιβολία. Δεν υπάρχουν περιθώρια στη σύνθεση Κακουργιοδικείου να συμμετέχουν περισσότεροι του ενός Προέδρου Επαρχιακού Δικαστηρίου.

5

Διάταγμα ως ανωτέρω.

Επιφυλαχθέν Νομικό Σημείο.

- Νομικό σημείο επιφυλαχθέν από το Κακουργιοδικείο Λεμεσού, που συνεδριάζει στη Λευκωσία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 148(1) του Περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου, Κεφ. 155 κατόπιν αίτησης του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ότι η σύνθεση του Κακουργιοδικείου δεν είναι νόμιμη γιατί σ' αυτήν θα μετέχουν από της 1ης Σεπτεμβρίου, 1988 δυο Πρόεδροι λόγω του ότι ο Γ. Κωνσταντινίδης έχει διορισθή Πρόεδρος Επαρχιακού Δικαστηρίου από της 15

Μ. Ιριανταφυλλίδης, Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, *Μ. Κυπριανού*, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, *Α. Βασιλειάδης* και *Γλ. ΧατζηΠέτρου*, για τη Δημοκρατία.

- 20 *Χρ. Πουργουρίδης* και *Π. Ερωτοκρίτου*, για τους κατηγορουμένους.

Cur. adv. vult.

- 25 *Α. ΛΟΙΖΟΥ Π.*: Αυτή είναι η γνωμοδότησή μας στο Νομικό Ζήτημα, που μετά από αίτηση του Εντίμου Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας επεφυλάχθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 148(1) του Περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου, Κεφ. 155, από το Κακουργιοδικείο Λεμεσού, το οποίο με απόφαση του Δικαστηρίου τούτου συνεδριάζει στη Λευκωσία για την εκδίκαση της ποινικής υπόθεσης Αρ. 30 23069/87.

- 35 Οι τρεις κατηγορούμενοι έχουν κατηγορηθή ενώπιον του Κακουργιοδικείου στην πρώτη κατηγορία για συνωμοσία δολοφονίας του Πανίκκου Μιχαήλ και στις κατηγορίες 2, 3 και 4 για το φόνο εκ προμελέτης του Πανίκκου Μιχαήλ, Χριστάκη Μιχαήλ και Μιχάλη Μιχαήλ. Οι κατηγορούμενοι 2 και 3 αντιμετωπίζουν επίσης κατηγορίες κατοχής εκρηκτικών υλών. Στις 3 Ιουνίου 1988, άρχισε η ακρόαση της υπόθεσης ενώπιον του Κακουργιοδικείου απαρτιζόμενου από

τους Χρ. Αρτεμίδη, Πρόεδρο, Γ. Κωνσταντινίδη, Ανώτερο Επαρχιακό Δικαστή και Σ. Ναθαναήλ Προσωρινό Επαρχιακό Δικαστή.

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ο Έντιμος Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας υπέβαλε στο Κακουργιοδικείο ορισμένες αιτήσεις, οι οποίες και απορρίφθηκαν. Στη συνέχεια υποβλήθηκαν στο Ανώτατο Δικαστήριο αιτήσεις για την έκδοση διαταγμάτων certiorari και mandamus για την ακύρωση των αποφάσεων αυτών του Κακουργιοδικείου. Με διάταγμα του εντίμου Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου κ. Μαλαχτού η παραπέρα πορεία της υπόθεσης αναστάληκε μέχρι της εκδίκασης των πιο πάνω αιτήσεων. Ο Έντιμος Δικαστής απέρριψε τις αιτήσεις στις 30 Ιουλίου 1988, και ο Έντιμος Γενικός Εισαγγελέας εφεσίβαλε τις αποφάσεις αυτές και οι εφέσεις αυτές με αριθμούς 7685 και 7686, ορίστηκαν για ακρόαση από την Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου στις 29 Αυγούστου 1988.

Στις 12 Αυγούστου ο Έντιμος Γενικός Εισαγγελέας ήγειρε θέμα, που αφορά στη σύνθεση του Κακουργιοδικείου. Συγκεκριμένα υπέβαλε ότι από της 1 Σεπτεμβρίου 1988, η σύνθεση του Κακουργιοδικείου δεν θα είναι νόμιμη γιατί σ' αυτή θα μετέχουν δύο Πρόεδροι, δηλαδή οι κ.κ. Χρ. Αρτεμίδης και Γ. Κωνσταντινίδης. Ο διορισμός του κ. Γ. Κωνσταντινίδη ως Προέδρου αρχίζει από την πιο πάνω ημερομηνία. Οι νομικοί λόγοι, που πρόβαλε ο Έντιμος Γενικός Εισαγγελέας προς υποστήριξη της εισήγησής του άπτονται της ερμηνείας του άρθρου 5 του Περί Δικαστηρίων Νόμου, 1960 (Νόμος Αρ. 14 του 1960), όπως έχει τροποποιηθεί από το άρθρο 4 του Περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμου 1972 (Νόμος Αρ. 58 του 1972). Η εισήγηση ήτο πως οι πρόνοιες του άρθρου αυτού δεν επιτρέπουν στη σύνθεση του Κακουργιοδικείου να μετέχουν περισσότεροι του ενός Πρόεδροι.

Το Κακουργιοδικείο με την απόφασή του απέρριψε την εισήγηση αυτή του Εντίμου Γενικού Εισαγγελέα.

Μετά την πιο πάνω απόφαση ο Έντιμος Γενικός Εισαγγελέας υπέβαλε αίτημα βάσει του άρθρου 148(1) του Περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου, Κεφ. 155, όπως το Κακουργιοδικείο παραπέμψει το σχετικό νομικό ζήτημα για γνωμοδότηση στο Ανώτατο Δικαστήριο, όπως όφειλε να κάμει μια

και το ζήτημα, που ηγέρθηκε ήτο κατά την κρίση του Κακουργιοδικείου νομικό.

Το νομικό ζήτημα, που επεφυλάχθηκε είναι το ακόλουθο:

5 «Κατά πόσον, εν όψει του γεγονότος ότι ο Έντιμος Δικαστής κ. Γ. Κωνσταντινίδης, Ανώτερος Επαρχιακός Δικαστής, θα είναι από της 1/9/88 Πρόεδρος Επαρχιακού Δικαστηρίου, το Κακουργιοδικείο με την παρούσα
10 σύνθεση του δύναται, εν όψει του άρθρου 5 του περί Δικαστηρίων Νόμου 1960 (Νόμος αρ. 14 του 1960), όπως έχει τροποποιηηθή με το άρθρο 4 του περί Δικαστηρίων (Τροποποιηητικός) Νόμου 58/72), να επιληφθή περαιτέρω της υπόθεσης αυτής στις 3.9.88, που την έχει ορίσει
15 για να συνεχιστεί ενώπιον του, εν όψει του γεγονότος ότι τότε το Δικαστήριο θα απαρτίζεται από δύο Προέδρους και ένα Επαρχιακό Δικαστή.»

20 Τα Κακουργιοδικεία ιδρύθησαν με το Άρθρο 3 του Περί Δικαστηρίων Νόμου 1960, που θεσπίστηκε εν όψει των προνοιών του Άρθρου 152.1 του Συντάγματος. Με τον ίδιο Νόμο καθορίζεται η σύνθεση, η αρμοδιότης και οι εξουσίες αυτών.

Η σύνθεσή τους καθορίζεται από το Άρθρο 5, το οποίο προβλέπει τα ακόλουθα:

25 «5. Το Κακουργιοδικείον θα σ.παρτίζηται εξ ενός Προέδρου Επαρχιακού Δικαστηρίου και δύο Ανωτέρων Επαρχιακών Δικαστών η Επαρχιακών Δικαστών οριζομένων υπό του Ανωτάτου Δικαστηρίου, και θα τελή υπό την προεδρίαν του Προέδρου Επαρχιακού Δικαστηρίου:

30 Νοείται ότι το Ανώτατον Δικαστήριο δύναται, εν οιαδήποτε υποθέσει, πλην υποθέσεων εν η ο κατηγορούμενος κατηγορείται δι' αδίκημα τιμωρούμενον δια θανάτου, οσάκις επιβάλλεται τούτο υπό των περιστάσεων, να καθορίση ότι το Κακουργιοδικείον δύναται να
35 απαρτίζηται εκ τριών Ανωτέρων Επαρχιακών Δικαστών ή Επαρχιακών Δικαστών οριζομένων υπ' αυτού υπό την προεδρίαν ενός εκ τούτων ως ήθελεν ορίσει το Ανώτατον Δικαστήριο.»

40 Δια τους σκοπούς της απόφασης αυτής δεν χρειάζεται να εκθέσουμε σε έκταση τις αρχές που διέπουν την ερμηνεία

νομοθετημάτων, αρκεί να αναφέρομε ότι όταν το λεκτικό του Νόμου είναι αφ' εαυτού ακριβές και σαφές, τότε στις λέξεις, που χρησιμοποιήθησαν από το Νομοθέτη, αποδίδεται η φυσική και συνηθισμένη έννοιά τους και η πρόθεση του Νομοθέτη, σε τέτοια περίπτωση, εξάγεται από αυτές και δεν συντρέχει κανένας λόγος αναφοράς σε οποιοδήποτε άλλο ερμηνευτικό κανόνα για εξακρίβωση των προθέσεων του νομοθέτη. Η αρχή αυτή έχει τόσο καλά καθοριστεί ώστε δεν παρίσταται ανάγκη παραπομπής σε οποιεσδήποτε συγκεκριμένες αυθεντίες.

Το άρθρο 5, όπως είναι διατυπωμένο, προβλέπει ότι το Κακουργιοδικείο «θα απαρτίζεται εξ ενός Προέδρου Επαρχιακού Δικαστηρίου ... και θα τελεί υπό την Προεδρία του Προέδρου Επαρχιακού Δικαστηρίου.»

Η πρόνοια είναι σαφής, ακριβής και επιτακτική, και δεν δημιουργεί οποιαδήποτε αμφιβολία. Επομένως δεν υπάρχουν περιθώρια στη σύνθεση του να συμμετέχουν περισσότεροι του ενός Προέδρου Επαρχιακού Δικαστηρίου και δεν μπορούμε να δώσουμε οποιαδήποτε άλλη ερμηνεία στη πρόνοια αυτή.

Από την άλλη, η επιφύλαξη στο άρθρο αυτό αποθλέπει αποκλειστικά στο να παράσχει εξουσία στο Ανώτατο Δικαστήριο να εγκρίνει τη συγκρότηση Κακουργιοδικείου χωρίς την παρουσία Προέδρου Επαρχιακού Δικαστηρίου. Η επιφύλαξη, όχι μόνο δεν αλλοιώνει τις προθέσεις του Νομοθέτη, όπως διατυπώνονται στο κυρίως μέρος του άρθρου, αλλά μπορεί να λεχθή ότι τις ενδυναμώνει, γιατί στην περίπτωση του βασικού μέρους του Άρθρου, εκτός από την αναφορά σε ένα Πρόεδρο, προχωρεί και λέγει ότι «θα τελεί υπό την Προεδρία του Προέδρου Επαρχιακού Δικαστηρίου, ενώ στις περιπτώσεις που ορίζεται Κακουργιοδικείο με βάση τις εξουσίες που παρέχονται από την επιφύλαξη απαιτείται όπως το Ανώτατο Δικαστήριο ορίσει ποίο από τα μέλη του Κακουργιοδικείου θα προεδρεύσει.

Δια τους λόγους αυτούς η απάντηση στο ζήτημα, που επιφυλάχθηκε για γνωμοδότηση από το Ανώτατο Δικαστήριο, είναι ότι δεν μπορεί στη σύνθεση Κακουργιοδικείου να συμμετέχουν περισσότεροι του ενός Προέδρου Επαρχιακού Δικαστηρίου και επομένως από τη 1 Σεπτεμβρίου 1988, η σύνθεσή του αντιβαίνει προς τις πρόνοιες του Νόμου και

δεν μπορεί να επιληφθή μετά την ημερομηνία αυτή της υποθέσεως αυτής.

5 Δεδομένου ότι παρίσταται ανάγκη ανασυγκρότησης του Κακουργιοδικείου, είναι επιθυμητό όπως η νέα του σύνθεση αλλάξει στο σύνολο της, αφού η δίκη θα πρέπει να αρχίσει από την αρχή.

Το θέμα θα το επιληφθή όμως το Ανώτατο Δικαστήριο με βάση τις εξουσίες του κάτω από το Νόμο.

Διάταγμα ως ανωτέρω.